УДК 342.9:351.74:005.963:341.24
DOI https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-3-13

Мамирбаєва Д. С.,
аспірантка кафедри морського та митного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ США ДО ПІДТРИМКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ: ВИСНОВКИ ТА УРОКИ ДЛЯ ПОТЕНЦІЙНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

ASSESSING U.S. APPROACHES TO MAINTAIN THE INTEGRITY OF CUSTOMS AUTHORITIES: INSIGHTS AND LESSONS FOR POTENTIAL IMPLEMENTATION IN UKRAINE

В Україні доброчесність визнається основоположним та одним з ключових принципів державної служби, зокрема й митної. Так, пункт восьмий частини першої статті восьмої Митного кодексу України визначає, що «заохочення доброчесності» є одним із принципів, на яких базується митна справа [1]. Водночас, хоча доброчесність регулюється на законодавчому рівні, адміністративно-правове регулювання цього складного явища залишається суттєвим питанням, яке потребує подальших досліджень та удосконалень, про що в тому числі свідчить численна кількість наукових праць, в яких доброчесність є центральним предметом. У статті розглядається досвід адміністративно-правового регулювання доброчесності в митних органах на прикладі Сполучених Штатів Америки. Зазначається, що доброчесність є наріжним каменем діяльності Митної та прикордонної служби США (CBP), на якому будується суспільна довіра та авторитет митної служби. Водночас CBP реалізує комплексний підхід до забезпечення доброчесності на основі «Стратегії доброчесності та особистої відповідальності в митній та прикордонній сфері». Ця Стратегія охоплює всю послідовність проходження служби, від прийняття на роботу до притягнення до різних видів відповідальності, в тому числі, з можливістю подальшого звільнення. Особливу вагу приділено інститутам незалежного нагляду, обов'язковим тренінгам з етики, системі захисту викривачів та дисциплінарній відповідальності. Крім того, визначені та виокремлені й ключові елементи системи доброчесності, запроваджені на Митної та прикордонної служби США, що можуть бути адаптовані українською митницею. На основі аналізу правових підходів, практичних механізмів та стандартів, що застосовуються в CBP, пропонується вдосконалити концептуальні підходи до розвитку адміністративно-правової доброчесності в митній системі України. Запропоновані напрями забезпечення доброчесності на митній службі можуть бути реалізовані як на рівні розробки відповідних нормативно-правових актів, так і на рівні впровадження найкращих практик у внутрішні процеси Державної митної служби України.

Ключові слова: *доброчесність, митна служба, запобігання корупції, етична поведінка, професіоналізм, США, Митно-прикордонна служба, міжнародний та зарубіжний досвід, адміністративно-правове регулювання.*

In Ukraine, integrity is recognized as a fundamental and one of the key principles of the civil service, including the customs service. Thus, paragraph eight of part one of article eight of the Customs Code of Ukraine determines that "promoting integrity" is one of the principles on which customs affairs are based [1]. At the same time, although integrity is regulated at the legislative level, the administrative and legal regulation of this complex phenomenon remains a significant issue that requires further research and improvements, as evidenced by the large number of scientific works in which integrity is a central subject. The article examines the experience of administrative and legal regulation of integrity in customs authorities using the example of the United States of America. It is noted that integrity is the cornerstone of the activities of the US Customs and Border Protection (CBP), on which public trust and authority of the customs service are built. At the same time, CBP implements a comprehensive approach to ensuring integrity based on the «Integrity and Personal Responsibility Strategy in Customs and Border Protection». This Strategy covers the entire sequence of service, from hiring to being held accountable for various types of responsibility, including with the possibility of subsequent dismissal. Particular emphasis is placed on independent oversight institutions, mandatory ethics training, a whistleblower protection system, and disciplinary liability. In addition, key elements of the integrity system implemented at the US Customs and Border Protection that can be adapted by Ukrainian customs have been identified and highlighted. Based on an analysis of legal approaches, practical mechanisms, and standards used in CBP, it is proposed to improve conceptual approaches to the development of administrative and legal integrity in the customs system

© Мамирбаєва Д. С., 2025

of Ukraine. The proposed directions for ensuring integrity in the customs service can be implemented both at the level of developing relevant regulatory legal acts and at the level of implementing best practices into the internal processes of the State Customs Service of Ukraine.

Key words: *integrity, customs service, corruption prevention, ethical behavior, professionalism, USA, Customs and Border Guard Service, international and foreign experience, administrative and legal regulation.*

Модернізація української митної служби є одним з пріоритетів виконання зобов'язань України в рамках реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та подальшої рамки переговорів щодо вступу України до ЄС. При цьому, забезпечення належного рівня доброчесності посадових осіб митної служби, як одна з ключових характеристик ефективного адміністрування, залишається значним викликом для усього процесу реформи української митниці. Особливо актуальним це стало після набуття чинності Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», який передбачає «перезавантаження» митниці шляхом переатестації та оновлення її кадрового складу. Зважаючи на існуючі суттєві проблеми з корупцією та недостатню ефективність внутрішнього контролю Держмитслужби України, вивчення відповідного зарубіжного досвіду та його адаптація до українських реалій може стати важливим фактором, що сприяє реформуванню митної системи. Метою цієї статті є дослідження адміністративно-правових механізмів забезпечення доброчесності в митній службі США та розробка рекомендацій для України.

Проблемам забезпечення доброчесності присвячені наукові вітчизняних та зарубіжних науковців С.В. Ківалова, Є.В. Додіна, І.Г. Бережнюка, М.І. Мельника, О.О. Дудорова, Ю.П. Грамаєва, Г.І. Богуш, В.А. Тимошенко, Д.О. Олійник та інших, але разом з тим, специфіка забезпечення доброчесності саме у митних органах та пов'язаних з цим питань адміністративно-правового забезпечення, нажаль, отримала незначної уваги. І в першу чергу це стосується аналізу прийомів та способів забезпечення доброчесності митників, які застосовуються в інших країнах. Тому, вивчення перспектив імплементації зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання доброчесності в українську митну систему має велике значення для створення оптимального та ефективного механізму реформування Державної митної служби України.

Відповідно до Рекомендації Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) система доброчесності містить цінності, принципи та механізми стимулювання й забезпечення доброчесності та запобігання корупції в роботі державних службовців та управління державними органами. Структурними елементами системи доброчесності є цінності, чіткі правила та моніторинг їх дотримання, інструменти контролю й примусу, принципи добору персоналу та просування його по службі [2, с. 40–42].

Митні органи відіграють ключову роль у сприянні торгівлі, зборі доходів, а також захисті суспільства та національній безпеці [3]. Спотворення торгівельних та інвестиційних можливостей, відсутність довіри суспільства до державної адміністрації та як наслідок загроза доброту громадян може бути зумовлено низьким рівнем доброчесності у митній службі. Як зазначає І.Г. Бережнюк, перешкодою для збільшення товарообігу та інвестицій є відсутність чесності у митних адміністраціях, що тим самим руйнує довіру суспільства до уряду та влади взагалі. Наприкінці 80-х минулого століття питання доброчесності було внесено Всесвітньою митною організацією до порядку денного, результатом чого стало прийняття програми чесності на митницях, а саме Декларації Аруша (1993), положення якої передбачали підвищення ефективності митних адміністрацій та зниження або запобігання корупції [4, с. 237]. В подальшому, розроблені Всесвітньою митною організацією стандарти та принципи професійного управління персоналом були відображені в Декларації Ради з митного співробітництва, належного управління та боротьби з корупцією на митниці (Оновлена Декларація Аруша, 2003) [5].

Доброчесність у контексті митної служби означає відповідальне, прозоре й підзвітне виконання службових обов'язків працівниками митних органів. Вона охоплює дотримання етичних стандартів, уникнення конфлікту інтересів і боротьбу з корупцією.

Концепція доброчесності у митній службі полягає у чесності, справедливості та неупередженості забезпечення виконання правил зовнішньоекономічної торгівлі, а також створенні особистого бренду митника, що втілюється у володінні набором високих морально-етичних якостей, доброго відношення до громадян, чесного способу власного життя тощо. Виділимо основні принципи доброчесності у митній службі:

– *прозорість,* яка передбачає забезпечення доступності та зрозумілості нормативних актів, процесів та прийняття рішень для всіх зацікавлених сторін, включаючи фізичних та юридичних осіб, що перетинають державний кордон і переміщують через нього товари, предмети та транспортні засоби, державні установи та громадськість. Такий підхід допомагає зміцнити довіру та мінімізує можливості для протиправної поведінки;

– *відповідальність.* Будь-яка дія в межах митної сфері має бути підзвітною відповідним органам влади та у виключних випадках – громадськості. Посадові особи митної служби відповідальні за свою поведінку та підлягають нагляду, аудиту та механізмам перевірок, що в свою чергу сприяє стримуванню корупції та зловживання владою;

– *етична поведінка* є центральним елементом доброчесності як комплексного явища на митній службі. Вказаний принцип поєднує у собі як і дотримання юридичних правил, так і моральних цінностей. Етична поведінка в цьому контексті означає, що посадові особи діють у спосіб, який є справедливим, поважаючи права людини та спрямований на суспільне благо, а не особисту вигоду;

– *неупередженість* прийняття рішень на митниці має бути вільним від необ'єктивності, фаворитизму та чи неправомірного впливу (у тому числі й ззовні). Неупереджений підхід з боку співробітника митної служби гарантує рівне ставлення до всіх суб'єктів митних відносин відповідно до встановленого, а застосування примусових дій базується на об'єктивних факторах, а не на зовнішньому тиску чи особистих інтересах.

Таким чином, службові особи митної служби зобов'язані володіти набором професійних знань, навичок, а також особистісних якостей, що визначають чіткі межі та спосіб їх поведінки у відповідності до вищевказаних принципів.

Як вже зазначалося, митні органи відіграють визначальну роль у сприянні міжнародній торгівлі. Доброчесність створює сприятливі умови для стягнення мит відповідно до законодавства країни, виключаючи свавілля чи корупцію, що в свою чергу є передбачуваним середовищем для бізнесу та відповідно для економічного розвитку та економічного зростання країни.

Країни, відомі розвиненою системою доброчесності у митній службі вірогідніше сприятимуть зміцненню торгових відносин та залученню іноземних інвестицій. Репутація чесності та надійності митної сфери значно покращує становище будь-якої країни на світовій арені, тим самим зміцнюючи легітимність її адміністративної та нормативної бази.

Забезпечуючи відповідність митних операцій встановленим правовим стандартам і етичним принципам, доброчесність зміцнює верховенство права та одночасно зменшує рівень корупції, допомагає запобігти виникненню нерегульованого прийняття рішень державними службовцями.

Закріплення на нормативному рівні поняття доброчесності у митній службі та вимога слідуванням службовими особами митної служби її принципам є усталеним стандартом в Сполучених Штатах Америки. Означена категорія є одним із основних критеріїв для плідного функціонування митної служби США. Разом з тим, її реалізація втілена у різних формах.

Митно-прикордонна служба Сполучених Штатів Америки (CBP – Customs and Border Protection) являється федеральним агентством, яке відповідає за охорону кордонів країни. Наразі орган налічує біля 60 000 співробітників та являється одним з найкрупніших правоохоронних органів США, серед основних завдань якого є сприяння законній міжнародній торгівлі. Так, як вбачається з головної сторінки сайту Митно-прикордонної служби США, при здійсненні своєї професійної діяльності співробіт-

ники керуються найвищими моральними та етичними принципами та однією з трьох основних цінностей митно-прикордонної служби США є саме доброчесність [6].

Доброчесність є наріжним каменем у діяльності даного органу, на основі якого будується довіра громадськості та авторитет митної служби. Персональне втілення у кожному співробітнику митно-прикордонної служби США основної цінності їх діяльності – доброчесності відображає високий рівень професіоналізму та відданості службі її співробітників. В свою чергу кожен є відповідальними за розвиток культури доброчесності, зокрема впровадження Стратегії доброчесності та особистої відповідальності у Митно-прикордонній службі США (The Integrity and Personal Accountability Strategy, CBP), яка спрямована на запобігання корупції, зміцнення етичних стандартів і підзвітності персоналу. Вона включає внутрішній контроль, навчання, механізми викриття порушень і дисциплінарні заходи для забезпечення прозорості та законності. Стратегія спрямована на зміцнення довіри громадськості до митної служби, захист кордонів та забезпечення законності у митних процедурах [7].

На практиці Стратегія доброчесності та особистої відповідальності реалізується наступним чином. Для зайняття посади у Митно-прикордонній службі США відбувається відбір та перевірка біографічних даних, фінансового стану та можливих зв'язків із кримінальними угрупованнями потенційних кандидатів. Можливим є й використання поліграфа під час прийому на службу та періодичні перевірки для виявлення корупційних ризиків. Крім того, всі діючі співробітники зобов'язані проходити регулярні тренінги з етики, запобігання корупції та відповідального прийняття рішень. Поширеними є програми з формування культури доброчесності через кейс-стаді реальних ситуацій, а також популярними є спеціалізовані лідерські програми для керівного складу, які спрямовані на удосконалення навичок етичного лідерства та прийняття рішень.

Стратегія доброчесності та особистої відповідальності передбачає, що доброчесність виконує превентивну функцію у боротьбі з корупцією, при цьому, представлений досвід використання системи внутрішнього моніторингу та аналізу ризиків для виявлення потенційних аномальних дій співробітників. Крім того, наведено кейси відповідних розслідувань випадків, допущених порушень службовими особами митниці. Разом з тим, в США діють механізми виявлення та повідомлення про порушення, а саме запроваджено конфіденційні канали для інформування про порушення (гарячі лінії, анонімні звіти), а також програми захисту інформаторів (whistleblower protection) для мінімізації ризиків переслідування.

При порушенні етичних норм або наявності обґрунтованої підозри співробітника митно-прикордонної служби у корупції проводяться внутрішні розслідування та при підтвердженні даних щодо причетності до вищевказаних правопорушень застосовується негайне звільнення та кримінальне переслідування.

Стратегією доброчесності та особистої відповідальності закріплено організаційну структуру управління доброчесністю у Митно-прикордонній службі США. Так, головний посадовець з питань доброчесності відповідальний за нагляд та координацію всіх ініціатив, пов'язаних з даним питанням, а Офіс професійної відповідальності – є незалежним органом, що займається розслідуванням порушень та забезпечує дотримання стандартів поведінки.

Знову ж таки, Стратегія доброчесності та особистої відповідальності митно-прикордонної служби США приділяє окрему увагу співпраці з міжнародними партнерами та іншими правоохоронними органами. Так, відбувається обмін інформацією про корупційні ризики з іншими митними службами й правоохоронними структурами та проводяться спільні операції з ФБР, Міністерством внутрішньої безпеки та іноземними митними органами протидії контрабанді та корупції.

Завдяки цим заходам забезпечено прозорість роботи Митно-прикордонної служби США, мінімізовано корупційні ризики та гарантовано високий рівень суспільної довіри.

Крім того, питання доброчесності митної служби США врегульовано також у етичних стандартах поведінки, які також представлені на офіційному веб-сайті Митно-прикордонної служби США. Слід зауважити, що вказані правила не є традиційно уніфікованим докумен-

том, вони викладені у вигляді опису етичних принципів та з посиланнями на різнопрофільні нормативні документи, в яких відповідно закріплені моральні орієнтири, на які мають спиратися співробітники [8].

Більш розгорнутим нормативно-правовим актом, який конкретизує політику щодо етичної поведінки та обов'язків співробітників Митно-прикордонної служби США є Директива 51735-013B: Стандарти поведінки.

Як встановлено її положеннями, виконуючи свою місію, митно-прикордонна служба США та відповідно її співробітники повинні підтримувати довіру та впевненість громадськості, якій вони служать. Усі службовці митної служби повинні підтримувати високі стандарти доброчесності, порядності, неупередженості та професіоналізму задля забезпечення належного виконання урядових завдань і постійної довіри та впевненості громадськості. Поведінка співробітників повинна відображати: доброчесність і відданість Сполученим Штатам Америки; почуття відповідальності за суспільну довіру; ввічливість і оперативність у спілкуванні та обслуговуванні населення; і стандарт особистої поведінки, який позитивно відображається як на діяльності Митно-прикордонної служби США, так і на її співробітниках і буде для них заслугою.

Відповідальними за встановлення стандартів професійної та етичної поведінки для всіх працівників Митно-прикордонної служби США є уповноважений служби. При цьому, помічник комісара Управління людськими ресурсами відповідає за формування політики служби та вказівок щодо таких стандартів. Окремо Управління кадрової політики та програм (HRPPD) відповідає за загальне адміністрування, тлумачення та застосування Стандартів поведінки та відповідних правил і положень, а також несе відповідальність за надання консультацій та вказівок керівникам і керівникам щодо застосування Стандартів поведінки; а також для випуску нагадувань про Стандарти поведінки для всіх працівників, принаймні раз на рік, щоб максимально підвищити обізнаність працівників щодо Стандартів.

У вказаному документі викладено перелік порушень, пов'язаних з доброчесністю, який, в свою чергу, хоча й не є вичерпним, однак є обов'язковим для ознайомлення співробітниками. Серед яких: дії, пов'язані з прямим та/або опосередкованим вимаганням, прийняттям подарунків, грошових коштів чи будь-якого іншого цінного майна за виконання службових дій/обов'язків або за їх невиконання; використання посади в будь-який інший спосіб, у тому числі, використання ідентифікації Митно-прикордонної служби США для здійснення неправомірного впливу або преференційного ставлення; наявність зв'язків співробітників із особами або групами осіб, які вважаються або відомі як пов'язані зі злочинною діяльністю; порушення будь-якого закону, у тому числі й іноземного, за яке може бути заарештовано співробітника; розголос офіційної інформації; застосування насильства (у тому числі, домашнього); порушення робочого графіку та стандартів охайного зовнішнього вигляду співробітників; поведінка, пов'язана з упередженнями за ознаками раси, кольору шкіри, релігійних переконань, статі, етнічного походження; тощо [9].

Крім того, Стандартами поведінки визначено обов'язок співробітників Митно-прикордонної служби щодо подання відповідних звітів. Так зване, оприлюднення фінансових даних передбачає, що працівники, які обіймають певні посади, зобов'язані подавати звіти про роботу та фінансові інтереси протягом 30 днів після вступу на службу, а також зобов'язані подавати щорічні додаткові звіти. Кожен співробітник Митно-прикордонної служби США також повинен подати щорічний звіт на предмет наявності конфлікту інтересів, у випадку зайняття одного з членів сім'ї співробітника (чоловіка, дружини, дитини, іншого члена сім'ї, який або спільно проживає, або перебуває на утриманні) у сфері, пов'язаною із митним брокерством, міжнародними перевезення, митними складами, зонами зовнішньої торгівлі, юридичними фірмами, які займаються практикою митного чи імміграційного законодавства, будь-якими підприємствами чи організаціями, що надають послуги, пов'язані з митними чи імміграційними питаннями. Ця заборона також включає роботу у відділі імпорту підприємства, працевлаштування в будь-якій приватній сфері, пов'язану з імпортом або експортом товарів або сільськогосподарської продукції, що потребують перевірки [9].

Таким чином, можна зробити висновок, що Стандарти поведінки співробітників Митно-прикордонної служби США представляють собою етичний маніфест, в якому представлені цінності, принципи та очікування до поведінки працівників. Основою метою є формулювання стандартів доброчесності та підтримка довіри громадськості, у тому числі шляхом застосування етичних заборон для запобігання корупції.

Разом з тим, слід зазначити, що в рамках діяльності Митно-прикордонної служби США адміністративно-правові заходи щодо забезпечення доброчесності не обмежуються положеннями вищевказаних актів.

До 2015 року повноваження щодо нагляду та контролю за службовими особами Митно-прикордонної служби США належали зовнішнім організаціям в рамках Міністерства внутрішньої безпеки США. Після прийняття Закону про сприяння торгівлі та забезпечення правил торгівлі 2015 року Конгрес створив Управління професійної відповідальності, яке відповідає за забезпечення дотримання програм щодо корупції, розслідування кримінальних та адміністративних порушень службових обов'язків, а також за виконання програм внутрішньої безпеки та підвищення обізнаності щодо доброчесності співробітників Митно-прикордонної служби США [10]. Окрім того, до повноважень Управління професійної відповідальності Митно-прикордонної служби входить попередня перевірка кандидатів при прийнятті на роботу, перевірки біографічних даних та на поліграфі, виявлення підозрілої діяльності за допомогою аналізу даних, розслідування звинувачення у кримінальних або адміністративних порушеннях службових обов'язків, забезпечення дотримання співробітниками найвищих стандартів доброчесності та професіоналізму протягом усієї їхньої кар'єри [11].

Основою діяльності Управління професійної відповідальності Митно-прикордонної служби США є саме Стратегія доброчесності та особистої відповідальності, положення якої спрямовані на запобігання, виявлення, розслідування, реагування та підвищення обізнаності про проблеми доброчесності та неправомірної поведінки співробітників.

Стратегія Управління професійної відповідальності 2024–2028 зосереджена щонайменше на двох з чотирьох цільових областях для виконання місії, які стосуються виявлення, мінімізації та боротьби із загрозами доброчесності Митно-прикордонної служби США та посиленні культури доброчесності [12].

Департаментом безпеки Митно-прикордонної служби США створено Спільну систему управління доброчесністю для реєстрації скарг на неналежну поведінку співробітників, управління кримінальними та адміністративними розслідуваннями, а також відстеження дисциплінарних дій співробітників Митно-прикордонної служби США [13].

Високий рівень прозорості та підзвітності Митно-прикордонної служби США додатково відображений у відповідному розділі веб-сайту Митно-прикордонної служби США (www.cbp.gov), де надається різноманітна інформація, пов'язана з критичними інцидентами, арештами співробітників та іншими питаннями щодо розслідування порушень [14]. Він базується на попередній роботі Митно-прикордонної служби США щодо підвищення прозорості шляхом публікації щорічних звітів про неправомірну поведінку та дисципліну співробітників за останні кілька років. Ці загальнодоступні звіти містили детальну інформацію про структуру та діяльність Управління професійної відповідальності, статистичні дані про прийняття на роботу і розслідування, арешти співробітників, а також результати дисциплінарних стягнень.

Мінімізація участі співробітників при виконанні митних процедур, які підлягають автоматизації також є своєрідним чинником, який сприяє підвищенню рівня доброчесності у митній службі. Людський фактор є вразливою ланкою на митній службі та джерелом ризику, оскільки саме службова особа може вдатися до зловживання службовим становищем, приймаючи відповідне рішення. Делегування ряду повноважень технологіям, автоматизованим рішенням та навіть Штучному Інтелекту дозволяє підвищити рівень прозорості та контрольованості митних процедур та створює базу для внутрішніх аудитів та службових перевірок. Усвідомлення працівниками фіксування усіх дій у цифровому вигляді стримує від зловживання. Саме автоматизація певних процесів

перешкоджає втручанню суб'єктивних факторів з боку службових осіб та знижує ризик існування ризику упередженості або преференційного ставлення до митних брокерів та імпортерів.

Митно-прикордонна служба США у своїй діяльності використовує Автоматизовану систему цільового визначення, яка є інструментом підтримки прийняття рішень та мінімізує втручання інспектора на етапі первинного відбору вантажів до огляду. Дана система дозволяє порівнювати інформацію про вантажі, транспортні засобі з даними правоохоронних органів, оцінюючи можливі ризики [15].

З огляду на функціонування розгалуженої системи адміністративно-правових заходів щодо забезпечення доброчесності у Митно-прикордонній службі США, можна стверджувати, що з моменту створення митної служби США, саме доброчесність є основою діяльності даного органу та своєрідним ключем до збереження довіри громадськості. Відповідно, сприяння доброчесності є не лише обов'язком Управління професійної відповідальності, а усіх підрозділів Митно-прикордонної служби США. Службовим особам систематично нагадують про їхні обов'язки щодо особистої поведінки та звітування про передбачувану неправомірну поведінку інших осіб під час різноманітних тренінгів, щорічних курів з підвищення рівня доброчесності, а також регулярних повідомленнях керівництва.

Як вже зазначалося, Митно-прикордонна служба США відзначається розвиненою системою заходів, які спрямовані на забезпечення доброчесності. Переважна більшість службових осіб виконує свої обов'язки з професіоналізмом та доброчесністю, будучи під контролем та наглядом відповідних підрозділів та дотримуючись положень відповідних актів, якими врегульовано питання доброчесності. Однак, у разі виявлення неналежної поведінки службової особи, Митно-прикордонна служба США ретельно та методично вивчає дані кейси для виявлення причин такої поведінки та прогалин в політиці служби. Такі заходи дозволяють Управлінню професійної відповідальності та в цілому Митно-прикордонній службі США продовжувати підвищувати обізнаність та розробляти контрзаходи відносно поведінки, що суперечить доброчесності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Митний кодекс України : Закон України від 13 берез. 2012 р. № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 33. – Ст. 1304.

2. Лагодієнко О. Аналіз міжнародних стандартів щодо регулювання професійної етики держслуж- бовців. *Часопис Парламент*. 2017. No 4. С. 37–49.

3. Integrity. *World Customs Organization.* URL: https://www.wcoomd.org/en/topics/integrity.aspx (date of access: 06.05.2025).

4. Бережнюк І.Г. Розвиток системи митного регулювання України в умовах розширення міжнарод- ного співробітництва : дис.. ...д-ра ек. наук. Київ, 2010. 449 с.

5. Declaration of the customs co-operation council concerning good governance and integrity in customs (The Rivised Arusha Declaration). *World Customs Organization.* URL: https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/legal instruments/declarations/revised_arusha_declaration_en.pdf?la=en (date of access: 06.05.2025).

6. About CBP. *U.S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/about (date of access: 25.04.2025).

7. CBP Integrity and Personal Accountability Strategy. *U.S. Customs and BorderProtection.* URL: https://www.cbp.gov/sites/default/files/documents/CBP%20Integrity%20Strategy%20Fact%20Sheet%209.17.14.pdf (date of access: 25.04.2025).

8. Ethics/Standards of Conduct. *U.S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/employee-resources/new-employees/ethics (date of access: 25.04.2025).

9. CBP Directive. *U.S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/sites/default/files/assets/documents/2021-Jan/cbp-standards-conduct-2020_0.pdf (date of access: 27.04.2025).

10. Corruption in CBP: A Retrospective Study of Cases. U.*S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/document/report/corruption-cbp-retrospective-study-cases (date of access: 01.05.2025).

11. Professional Responsibility Assistant Commissioners' Office. U.*S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/about/leadership-organization/executive-assistant-commissioners-offices/professional-responsibility (date of access: 01.05.2025).

12. CBP OPR 2024-2028 Strategy. U.S. Customs and Border Protection. URL: https://www.cbp.gov/sites/default/files/assets/documents/2023-Oct/CBP%20OPR%202024-2028%20Strategy.pdf (date of access: 01.05.2025).

13. DHS/CBP/PIA-044 Joint Integrity Case Management System. *Homeland Security.* URL: https://www.dhs.gov/publication/dhscbppia-044-joint-integrity-case-management-system-jicms (date of access: 01.05.2025).

14. Accountability and Transparency. U.*S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.cbp.gov/newsroom/accountability-and-transparency (date of access: 02.05.2025).

15. DHS/CBP/PIA-006 Automated Targeting System. U.*S. Customs and Border Protection.* URL: https://www.dhs.gov/publication/automated-targeting-system-ats-update (date of access: 02.05.2025).